

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Μικροοικονομική

Ενότητα 2 : Οικονομική σκέψη

Καραμάνης Κωνσταντίνος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Λογιστικής και χρηματοοικονομικής

Μικροοικονομική

Ενότητα 2: Οικονομική σκέψη

Καραμάνης Κωνσταντίνος

Επίκουρος Καθηγητής

Πρέβεζα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Ολοκληρώνοντας την ενότητα θα πρέπει να είστε σε θέση να :
- Γνωρίζετε πως σκέπτονται οι οικονομολόγοι.
- Ορίζετε τις οικονομικές ανάγκες, αγαθά και να τα διακρίνετε.
- Περιγράφετε το οικονομικό κύκλωμα.
- Γνωρίζετε τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένη μία οικονομία

Περιεχόμενα ενότητας

- Οικονομικές ανάγκες
- Οικονομικά αγαθά
- Οριακότητα
- Οικονομικό κύκλωμα
- Οικονομική οργάνωση

Χρήση Διατάξεων

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ανοιτά μαθήματα
opencourses

Μικροοικονομική

Ενότητα 2 : Οικονομική σκέψη

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

- **Ανάγκη είναι το αίσθημα κάποιας έλλειψης που συνοδεύεται από την επιθυμία να ικανοποιηθεί (π.χ. διατροφής, περίθαλψης, μόρφωσης κ.λπ.) και ανάγεται στη σφαίρα της θεωρητικής οικονομικής, μέσω της οποίας αναζητείται η λύση της.**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

- Διακρίνονται σε:
- **ανάγκες ύπαρξης:** απαραίτητες για τη διατήρηση της ζωής (τροφή, ένδυση, στέγη κ.λπ.).
- **ανάγκες πολιτισμού:** διαβίωση μέσα σε μια πολιτισμένη κοινωνία (μόρφωση, ψυχαγωγία κ.λπ.).
- **ατομικές ανάγκες:** σύμφωνα με την συμπεριφορά κάθε ανθρώπου.
- **κοινωνικές (συλλογικές) ανάγκες:** συμβίωση πολλών ανθρώπων (νοσοκομεία, σχολεία, θέατρα, πάρκα κ.λπ.).

ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

- **1. Πολλαπλασιασμός των αναγκών:** η συνεχής οικονομική εξέλιξη σε συνδυασμό με την μίμηση και την συνήθεια αυξάνει τον αριθμό και την ποικιλία των παραγόμενων αγαθών και κατ' επέκταση των αναγκών.
- **2. Κορεσμός των αναγκών:** η ένταση κάποιας συγκεκριμένης ανάγκης μειώνεται με την επανάληψη της ικανοποίησής της. Όταν η ανάγκη ικανοποιηθεί πλήρως λέμε ότι επήλθε κορεσμός (ωστόσο, οι ανάγκες του ανθρώπου στο σύνολό τους είναι ακόρεστες).
- **3. Εξέλιξη των αναγκών:** κάθε εποχή προσφέρει διαφορετικό σύστημα αγαθών, όχι μόνο με την παραγωγή νέων αγαθών, αλλά και με την ποιοτική βελτίωση των υφισταμένων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

- **Οικονομικά αγαθά:** τα χρησιμοποιεί ο άνθρωπος για την κάλυψη των αναγκών του.
- **Χρησιμότητα:** η δυνατότητα ενός αγαθού/υπηρεσίας να ικανοποιεί μέσω των ιδιοτήτων του μια ορισμένη ανάγκη, η οποία ποικίλει από αγαθό σε αγαθό και βαίνει φθίνουσα με την επανάληψη της χρησιμοποιήσεως των μονάδων αυτού.
- **Οριακή μονάδα:** η τελευταία μονάδα του αγαθού που διατίθεται για την ικανοποίηση ορισμένης ανάγκης, μετά την οποία η χρήση του αγαθού δεν ικανοποιεί, αντίθετα συνήθως προκαλεί δυσάρεστο αίσθημα.
- **Οριακή χρησιμότητα:** η χρησιμότητα της οριακής μονάδας.

ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΟΡΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

- Μια συγκεκριμένη ανάγκη εφόσον ικανοποιηθεί παύει να υφίσταται άλλοτε πρόσκαιρα και άλλοτε οριστικά.
- \uparrow της χρησιμοποιούμενης ποσότητας του αγαθού $\dots \Rightarrow \dots$ \downarrow της προσφερόμενης χρησιμότητας αυτού.
- Εφόσον η συνολική χρησιμότητα (ΣΧ) βαίνει αύξουσα, η οριακή χρησιμότητα (ΟΧ) είναι θετική.
- Όταν η ΣΧ πλησιάζει το ανώτατο σημείο αυτής, τότε η ΟΧ είναι 0.
- Όταν η ΣΧ αρχίζει να κατέρχεται, τότε η ΟΧ είναι αρνητική.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

- **Υλικά αγαθά:** όσα έχουν υλική υπόσταση (π.χ. ρούχα, αυτοκίνητα, έπιπλα κ.λπ.).
- **Άυλα αγαθά:** όσα στερούνται υλικής υπόστασης (π.χ. υπηρεσίες λογιστή, γιατρού, δικηγόρου κ.λπ.).
- **Διαρκή αγαθά:** υλικά αγαθά που δεν καταναλώνονται σε μια χρήση, αλλά χρησιμοποιούνται πολλές φορές (π.χ. ηλεκτρική συσκευή).
- **Καταναλωτικά αγαθά:** υλικά αγαθά που χρησιμοποιούνται μια φορά (π.χ. τρόφιμα).
- **Άμεσα αγαθά:** υλικά αγαθά που καλύπτουν άμεσα ανάγκες χωρίς να μεταβάλλεται η μορφής τους (π.χ. νερό).
- **Έμμεσα αγαθά:** υλικά αγαθά που συμβάλουν στην παραγωγή των άμεσων αγαθών (π.χ. εργαλεία).

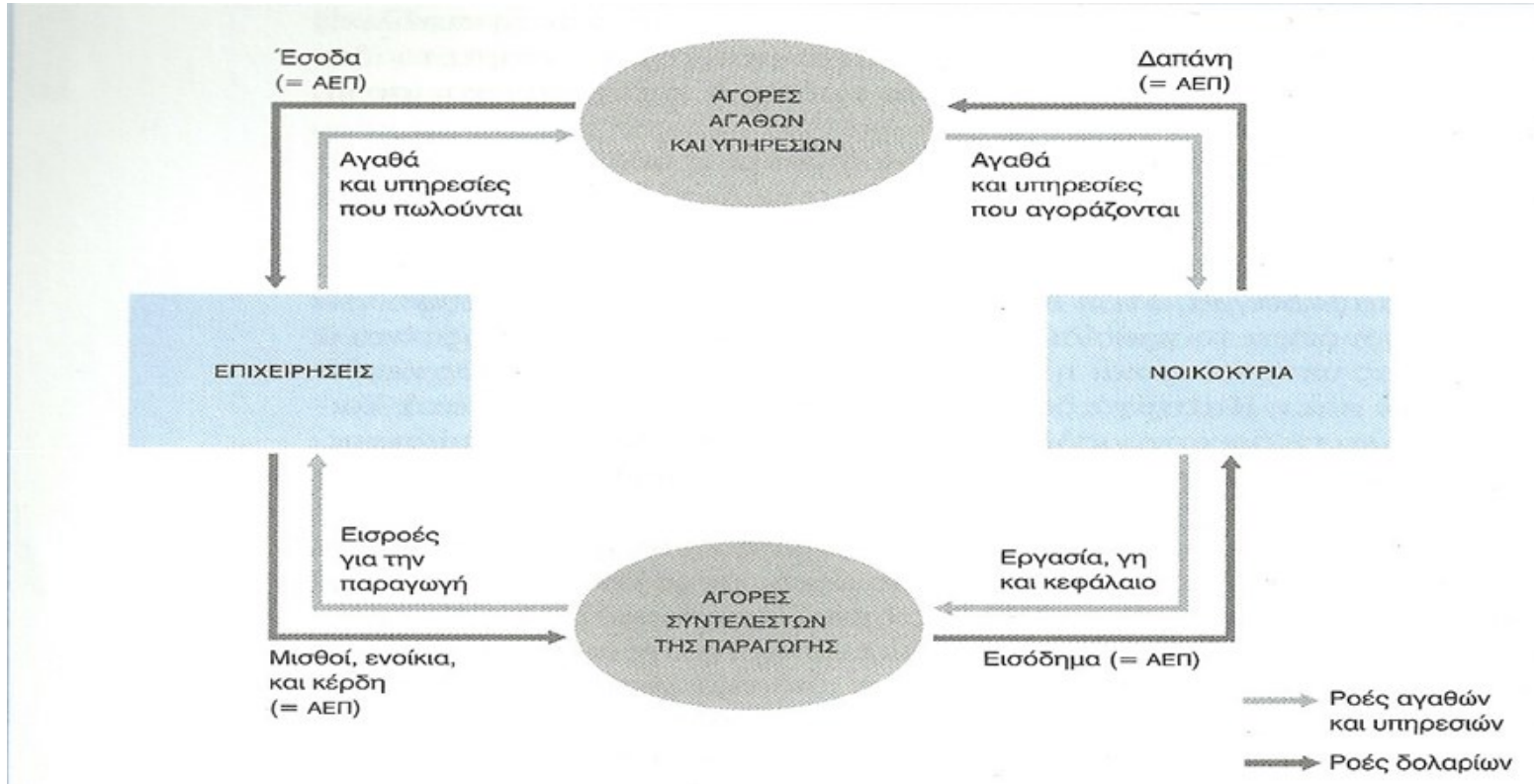

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ

- **Νοικοκυριά:** παίρνουν αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο που διατίθενται α) οι συντελεστές παραγωγής που κατέχουν, β) το εισόδημα που κατέχουν.
- **Επιχειρήσεις:** αποφασίζουν σχετικά α) με την οργάνωση της παραγωγής (τι, πως και πόσο θα παραχθεί), β) με τη διανομή του παραχθέντος προϊόντος (που και πως θα διανεμηθεί).
- **Πραγματική κυκλική ροή:** η ροή των αγαθών/υπηρεσιών των συντελεστών παραγωγής από τα νοικοκυριά στις επιχειρήσεις και αντίστροφα, μέσω της αγοράς προϊόντων και των συντελεστών παραγωγής.
- **Χρηματική κυκλική ροή:** οι χρηματικές πληρωμές από τα νοικοκυριά προς τις επιχειρήσεις και αντίστροφα, μέσω της αγοράς των αγαθών και των συντελεστών παραγωγής.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΥΚΛΩΜΑ (ΜΑΝΚΙΩ AND TAYLOR, 2010)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

1. ΑΤΟΜΙΚΗ

- Οι καταναλωτές έχουν πλήρη ελευθερία, ως προς το τι θα αγοράσουν, περιοριζόμενοι μόνο από το ύψος του εισοδήματός τους.
- Κάποιο άτομο μπορεί, εφόσον έχει το απαραίτητο κεφάλαιο, να ξεκινήσει επιχείρηση παράγοντας ότι κατά την γνώμη του θα έχει ζήτηση (Το κράτος παρεμβαίνει στην περίπτωση που η παραγωγή είναι επιζήμια για το κοινωνικό συμφέρον).
- Οι παραγωγικές πηγές κατανέμονται μεταξύ διαφόρων προγραμμάτων παραγωγής, τα δε ζητούμενα αγαθά κατανέμονται με τη λειτουργία του μηχανισμού τιμών.
- Το ύψος της παραγωγής αγαθών προσδιορίζεται από τη δύναμη της ζήτησης.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

- Η οικονομία είναι κεντρικά κατευθυνόμενη από το κράτος, το οποίο αποφασίζει τι θα παραχθεί και πόσο.
- Οι παραγωγικές πηγές κατανέμονται στους παραγωγούς σύμφωνα με τις αποφάσεις του κράτους.
- Η ποσότητα από κάθε παραγόμενο αγαθό που επιτρέπεται να καταναλώσει το κάθε άτομο αποφασίζεται από το κράτος.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

3. ΜΙΚΤΗ

- Η παραγωγική δραστηριότητα της οικονομίας βασίζεται τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στον δημόσιο τομέα.
- Σήμερα δεν υπάρχει χώρα που να έχει τέλεια ελεύθερη οικονομία ή ένα πλήρες σύστημα κεντρικής κατευθυνόμενης οικονομίας.
- Ακόμη και στις χώρες που τα άτομα έχουν απεριόριστη ελευθερία επιλογής αγαθών, υπάρχουν αγαθά που η παραγωγή τους εξαρτάται από την απόφαση του κράτους.

ΒΑΣΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Επιλογής των αγαθών που θα παραχθούν
2. Επιλογής των μεθόδων παραγωγής
3. Διανομής των παραχθέντων αγαθών
4. Αποδοτικής χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής
5. Ανάπτυξης των παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας

1. ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΡΑΧΘΟΥΝ

- Δημιουργούνται προβλήματα λόγω της ανεπάρκειας των συντελεστών της παραγωγής να ικανοποιήσουν όλες τις ανάγκες.
- Η απόφαση για παραγωγή μεγαλύτερης ποσότητας από ένα αγαθό αναγκαία σημαίνει την απόφαση για παραγωγή μικρότερης ποσότητας από ένα άλλο αγαθό (π.χ. οι περισσότεροι πόροι για άμυνα συνεπάγεται λιγότεροι πόροι για άλλους τομείς όπως η παιδεία, η υγεία, οι υποδομές κ.λπ.)₂₁

2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ

ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

- Αποτελεσματική μέθοδος παραγωγής: με το ελάχιστο κόστος επιδιώκουμε την αύξηση της παραγωγής ενός αγαθού χωρίς να μειωθεί η ποσότητα που παράγεται από οποιοδήποτε άλλο αγαθό.
- Καθοριστικό ρόλο παίζει η τιμή των συντελεστών παραγωγής (π.χ. εφόσον μπορούμε επιλέγουμε μέθοδο παραγωγής εντάσεως κεφαλαίου, όταν το κόστος λειτουργίας του υλικού κεφαλαίου, όπως μηχανήματα, εργαλεία κ.λπ. είναι μικρό. Αντίθετα, επιλέγουμε μέθοδο εντάσεως εργασίας, όταν τα ημερομίσθια είναι χαμηλά).

3. ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΧΘΕΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

- Ανάγεται στη διανομή του εθνικού εισοδήματος προς τους κατόχους των παραγωγικών συντελεστών (εργάτες, επιχειρηματίες, γαιοκτήμονες), με γενικό ενδιαφέρον από την άποψη της δημοσιονομικής οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.
- Άλλη είναι η μορφή της ζήτησης όταν το μεγαλύτερο μέρος του εθνικού εισοδήματος συσσωρεύεται σε λίγους και άλλης μορφής όταν το εισόδημα κατανέμεται ομοιόμορφο μεταξύ των μελών της κοινωνίας.
- Συνδέεται αναπόσπαστα με την ευημερία των μελών μιας κοινωνίας, των οποίων το βιοτικό επίπεδο τελικά εξαρτάται από τη σωστή επίλυση του προβλήματος της διανομής.

4. ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ

- Η οικονομία πρέπει να χρησιμοποιεί τους συντελεστές παραγωγής κατά τέτοιο τρόπο ώστε προϊόντα να παρέχουν στα άτομα τη μέγιστη δυνατή ικανοποίηση.
- Ο Καταλληλότερος τρόπος είναι εκείνος που επιτυγχάνει:
 - την αύξηση της παραγωγής από ένα αγαθό χωρίς τη ταυτόχρονη μείωση της παραγωγής κάποιου άλλου,
 - την ικανοποίηση έστω και ενός ατόμου χωρίς να μειώσει ταυτόχρονα την ικανοποίηση κάποιου άλλου.

5. ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ

- Η παραγωγική διαδικασία θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να αποφεύγεται κάθε σπατάλη, δηλαδή οποιαδήποτε μορφή υποαπασχόλησης των συντελεστών (π.χ. υποαπασχόληση του εργατικού δυναμικού σε περιόδους ύφεσης, μείωση επενδύσεων λόγω έλλειψης επιχειρηματικών κινήτρων, αναξιοποίητες εύφορες πεδινές εκτάσεις κ.λπ.).
- Ο Βασικός στόχος της οικονομικής και κάθε οργανωμένης κοινωνίας είναι η επίτευξη πλήρους απασχόλησης των συντελεστών ή η όσο το δυνατόν μείωση της υποαπασχόλησης αυτών.

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

- Η οικονομική δραστηριότητα προσδιορίζεται από την ελεύθερη επιλογή των καταναλωτών, μέσω του μηχανισμού των τιμών των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών.
- Η αύξηση της ζήτησης ενός αγαθού θα οδηγήσει στην αύξηση της τιμής του αγαθού. Αυτό με τη σειρά του καθιστά τη παραγωγή του αγαθού περισσότερο κερδοφόρα, με αποτέλεσμα οι παραγωγοί να αυξήσουν τις παραγόμενες ποσότητες.
- Οι επιχειρήσεις που παράγουν με χαμηλό κόστος μπορούν και πωλούν σε χαμηλές τιμές και ως εκ τούτου διατηρούνται στην αγορά.

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

- Στον πραγματικό κόσμο:
- ο προσδιορισμός του μηχανισμού των τιμών των αγαθών που παράγονται, των μεθόδων παραγωγής που χρησιμοποιούνται και του εισοδήματος των ατόμων, αποκλειστικά μέσω των δυνάμεων της προσφοράς και της ζήτησης είναι μια απλουστευμένη εικόνα του συστήματος, καθώς σε όλες σχεδόν τις χώρες ο δημόσιος τομέας παρεμβαίνει και επηρεάζει την οικονομική δραστηριότητα ιδίως σε ευαίσθητους τομείς όπως είναι η υγεία, η παιδεία, η ιατρική περίθαλψη κ.λπ.

Βιβλιογραφία

- Σύγχρονη Μικροοικονομική Ανάλυση (2013), Κιόχος Π., Παπανικολάου Γ. και Κιόχος Α.
- Αρχές οικονομικής θεωρίας (2010), Mankiw G.N. and Taylor M.P.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Καραμάνης Κωνσταντίνος

Μικροοικονομική

Έκδοση: 1.0 Πρέβεζα, 2015.

Καραμάνης, Κ. (2015). Μικροοικονομική. ΤΕΙ Ηπείρου

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.teiep.gr/OpenClass/courses/ACC140/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Δαπόντας Δημήτριος
Πρέβεζα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

